

בראשית ח"כ שיחה ב'

"את כל עשב גו' לכם יהי לאכלה" נאמר בסיפור הבריאה כדי לפרש את אופן בריאת האדם - ששוא לבהמות וחיות, ורק כשמזכך את עצמו ראוי לרדות בהם.

בפסוקים (א, כט-ל) "ויאמר גו' את כל עשב גו' לכם יהי לאכלה. ולכל חית הארץ גו'" מפרש רש"י: "לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ: השוא להם בהמות וחיות למאכל ולא הרשה לאדם ולאשתו להמית ברי' ולאכול בשר אך כל ירק עשב יאכלו יחד כולם וכו' וכשבאו בני נח התיר להם בשר וכו'".

הביאור בכל זה: הקושי שרש"י בא לפרש הוא מדוע נכתב בסיפור הבריאה על אכילת אדם וחיה [ד"נעשה אדם", "פרו ורבו", "ורדו", הוא חלק מסיפור הבריאה, דזהו ביאור על אופן יצירת האדם וקיום מעשה בראשית ע"י פרי' ורבי']. וזה מפרש רש"י ע"י שמביא בד"ה את ב' הפסוקים הנ"ל והוא"ו המחבר ביניהם, ומפרש "השוא להם וכו'". שכוונת הכתוב הוא שעם היות שהאדם נברא באופן ד"רדו" - שיש לו שליטה על הבעלי חיים - מ"מ צריך לזכור שהוא שוא לבהמות וחיות.

ועפ"ז יובן אריכות לשון רש"י כשמפרש שהתיר בשר לבני נח, "כירק עשב שהתירתי לאדה"ר", כי במילים אלו מפרש שההיתר לאכילת בשר הוא אותו הטעם שהתיר ירק לאדה"ר, כי האדם זקוק לבשר לבריאותו וכו'.

וההוראה: על האדם לזכור שבעצם הוא שוא לבהמה וחי', וזה שביכלתו לרדות בהם הוא רק מצד ציווי ה'. ולכן "זכה" - מלשון זיכוך - "מושל עליהם", שרק אז הוא ראוי לרדות בהם, כי אז מרגיש שהרדי' היא רק מצד ציווי ה'. ובאם לאו, אזי "רדו" הוא מלשון ירידה.